

Čís. 7695.

Příslušnost podle § 49 čís. 8 j. n.

»Rozeprémí pro vady dobytka« jest rozuměti jen takové, v nichž vady dobytka vystupují jako samostatný právní důvod, nikoliv však, je-li vada dobytčete uváděna jako skutečnost odůvodňující právní důvod žaloby, na př. žaloby pro zkrácení přes polovici obecné ceny.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1928, R II 384/27.)

Žalobou, zadanou na okresním soudě, domáhal se žalobce na žalovaném zrušení kupní smlouvy ohledně dobytčete, ježto prý dobytče (býk) koupené žalobcem od žalovaného nemělo smluvených vlastností. Předmět sporu ocenil žalobce na 12.000 Kč. Námitku věcné nepříslušnosti soud prvního stupně zamítl, maje za to, že tu jde o nárok ze správy. Rekursní soud vyhověl námitce věcné nepříslušnosti a odmítl žalobu. **Důvody:** Žaloba podle svého rubra a podle svého obsahu není žalobou ze správy, pro niž platí ustanovení § 49 čís. 8 j. n. Jest to žaloba z náhrady škody pro zkrácení přes polovinu ceny, podaná po lhůtě, kterou měl žalobce k řádné žalobě ze správy. Poněvadž pro soud jest směrodatným právní důvod žaloby, jak ho žalobce v žalobě tvrdil a který nebyl do konce ústního jednání změněn a předmět sporu byl oceněn na 12.000 Kč, jest podle čl. I. (3) zákona ze dne 8. června 1923, čís. 123 sb. z. a n. okresní soud k projednání tohoto sporu nepřislušným a bylo žalobu podle § 43 j. n. již prvním soudem z úřední povinnosti odmítnouti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel neprávem se dovolává plenárního rozhodnutí tohoto nejvyššího soudu ze dne 27. října 1920, č. j. Pres. 749/20 sb. čís. 733 a jeho odůvodnění. Žaloba tato není žalobou ze správy, neopírá se svým právním důvodem o vadu dobytčete, nýbrž o to, že dobytče nemá vlastností výslovně smluvených, že se totiž pro úplnou netečnost k říjícím, jemu předvedeným jalovicím a pro neschopnost ke skoku, vůbec nehodí za plemenného býka k chovu, a že proto stěžovatel neobdržel ani polovici toho, co dal žalobci, pročez že je oprávněn — tedy podle § 934 obč. zák. — žádati zrušení kupní smlouvy a uvedení všeho v předešlý stav. Nárok podle § 934 obč. zák. není nárokem ze správy. Zejména není tato žaloba žalobou podle § 933 obč. zák. Dovolatelem vzpomenuté rozhodnutí také se zmiňuje o tom, že se se zákonným označením »vady dobytka« setkáváme v původním doslovu všeobecného zákona občanského v paragrafech pojednávajících o správě a to v §§ 924 (zrušeném § 117 III. dílčí novely), 925, 926 a 927 obč. zák., a že na tom nic nezměnil ani nový doslov § 933 obč. zák. Tento, mluvě o »vadách dobytka«, má na mysli, jak je zjevné z jeho doslovu a z jeho nadpisu (»Zánik práva ze správy«)

pouze správu pro vady dobytka. Sluší tedy »rozepřemi pro vady dobytka« (§ 49 čís. 8 j. n.) rozuměti jen takové, v nichž »vady dobytka« vystupují jako samostatný důvod právní, a to je právě jenom ve případech §§ 925, 926 a 927 obč. zák., nikoli však ve případech, jako je tomu v souzeném případě, v nichž vada dobytčete je uváděna jako skutečnost odůvodňující právní důvod žaloby, v tomto případě zkrácení přes polovici na obecné hodnotě. V takovém případě řídí se příslušnost podle všeobecných zásad, tedy především podle hodnoty předmětu sporu, a soud zkoumá podle druhého odstavce § 41 j. n. svou příslušnost podle žalobcových údajů, pokud mu není známo, že jsou nesprávné. V tomto případě činí cena předmětu sporu (také podle žalobcova ocenění) 12.000 Kč, proto je ku projednání této rozepře podle §§ 49 čís. 1, 50, prvý odst. j. n. a čl. II. zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. příslušným sborový soud první stolice.

Čís. 7696.

Obchodní jednatel, který jest samostatným obchodníkem (nikoliv obchodním pomocníkem), nemá práva nahlédnouti do obchodních knih obchodníka, pro něhož obchody zprostředkoval, pokud si to ve smlouvě nevymínil.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1928, Rv II 246/27.)

Žalobu cestujícího na provisi proti majiteli firmy, by byl složen účet a předloženy obchodní knihy, korespondence a objednáací listky procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil. Důvody: Jedná se tu o řešení otázky, zda cestující na provisi, jenž není současně obchodním pomocníkem, má právo nahlédnouti do obchodních knih obchodníka, pro něhož za trvání provisní smlouvy zprostředkoval obchody. Tato otázka není přímo zákonem upravena. Obdoba předpisu zákona o obchodních pomocnících tu neplatí. Neboť žalobce jest sice jednatelem, avšak samostatným obchodníkem, bez služebního poměru k žalované straně. Mají tu tedy platnost všeobecné předpisy obchodního zákona o vydání obchodních knih a předpisy civ. soud. řádu o předložení listin (čl. 37—40 obch. zákona, a § 304 c. ř. s. a čl. 43 uvoz. zák. k c. ř. s.). Podle předpisů civilního soudního řádu má procesní odpůrce nárok na předložení listin. Knihy obchodníka nejsou však společnými listinami proti cestujícímu na provise. Má tedy jednatel při takovéto mezeře zákona v otázce nahlédnutí do obchodních knih jen ona práva, která si vymínil v základní smlouvě. Avšak žalobce se takové smlouvy nedovolává. Dlužno připustiti, že zpravidla jednatel nebude věděti, které provisní obchody jeho odpůrce uzavřel. Při přímých obchodech nemůže ani uvést, s kým takové obchody byly uzavřeny. Je pro jednatele neobyčejně obtížné vyšetřiti své nároky, avšak obchodník, jenž jest povinen platiti provise samostatnému jedna-